

## NAVODILO ZA VOLITVE DELAVSKIH SVETOV

Volilni sistem za volitve delavskih svetov in upravnih odborov gospodarskih organizacij je urejen v temeljnih postavkah temeljnega zakona o upravljanju državnih gospodarskih podjetij in višjih gospodarskih združenj po delovnih kolektivih. Te postavke je podrobneje obdelalo navodilo za izvedbo volitev delavskih svetov in upravnih odborov gospodarskih organizacij (Uradni list FLRJ, št. 8/56).

Redne volitve v delavske svete podjetij so v začetku vsakega leta po sprejemu zaključnih računov, a najkasneje do konca aprila. Izjema so podjetja z manj kakor 30 delavci in uslužbenci, v katerih ni volitev delavskih svetov, temveč opravlja pravice in dolžnosti delavskega sveta ves kolektiv, kakor tudi podjetja (obrati) s 6 ali manj delavci, v katerih opravlja delovni kolektiv tudi funkcije upravnega odbora. Rok za razpis teh volitev odredi republiški izvršni svet, a v tem roku razpiše delavski svet volitve ter določi dan volitev tako, da razpiše volitve najmanj petnajst dni pred dnevom, ki je določen za izvedbo volitev. V začetku maja bomo potemtakem imeli v vseh gospodarskih organizacijah nove organe upravljanja, razen v tistih posameznih gospodarskih vejah ali določenih vrstah podjetij (podjetja s sezonskim poslovanjem), za katera sklene republiški izvršni svet, da izvedbo volitev odloži.

### Organi za izvedbo volitev

Volilni postopek vodi volilna komisija, ki jo izvoli delavski svet iz vrst delavcev in uslužbencev podjetja v roku treh dni po razpisu volitev. Naloga volilnih komisij je, da potrdijo volilni imenik in rešijo pritožbe glede imenika, sprejemajo in potrjujejo kandidatne liste, določajo volišča, postavijo volilne odbore in ugotavljajo ter razglasijo rezultate.

Hkrati z volilno komisijo izvoli delavski svet iz vrst delavcev in uslužbencev podjetja, ki imajo volilno pravico, komisijo za izdelavo volilnega imenika. Ta komisija, ki opravlja prav tako funkcijo organa za izvedbo volitev, sestavi volilni imenik, ga razgrne na vpogled delavcem in uslužbencem podjetja, sprejema pritožbe k temu imeniku in ga pošlje z morebitnimi pritožbami volilni komisiji.

Volitve same vodi na volišču volilni odbor, ki ga določi volilna komisija. Po končanem delu izroči volilni odbor volilni komisiji ves volilni material z zapisnikom o svojem delu.

### Volilna pravica in imenik volivcev

Vsi delavci in uslužbenci podjetja, ki so sklenili po veljavnih predpisih delovno ali uslužbenko razmerje in ki imajo splošno volilno pravico, imajo aktivno in pasivno volilno pravico. Volilne pravice za volitve

delavskih svetov nimajo delavci in uslužbenci, ki jim do dneva volitev ali na dan volitev preneha delovno ali uslužbenko razmerje, prav tako pa je nimajo tudi honorarni uslužbenci in vajenci.

Zaradi ugotovitve volilne pravice za volitve delavskega sveta sestavi komisija za izdelavo volilnega imenika v vsakem podjetju volilni imenik. Imenik razgrne na vpogled volivcem v času treh dni. V tem času ima vsak delavec ali uslužbenec pravico vložiti pritožbo k temu imeniku. O pritožbah k volilnemu imeniku, ki so lahko pisne ali ustne, odloča komisija za izdelavo volilnih imenikov, če pa kakšne pritožbe ne upošteva, jo odstopi v odločitev volilni komisiji.

### Kandidiranje

Volitve delavskih svetov se izvedejo praviloma na podlagi ena kandidatne liste za vse podjetje. Kandidatno listo lahko predloži sindikalna organizacija ali najmanj desetina skupnega števila delavcev in uslužbencev podjetja. V tako imenovanih popolnih kandidatnih listah je mogoče predložiti tudi več kandidatov, kakor znaša število članov delavskega sveta, ki jih je treba izvoliti. Razen popolnih kandidatnih list je mogoče predložiti tudi nepopolne kandidatne liste, v tem primeru pa mora znašati število predlagateljev najmanj polovico števila predlagateljev, ki je določeno za popolno kandidatno listo. Pri kandidiranju in sestavljanju liste mora biti sorazmerno odnos med delavci, ki so zaposleni neposredno v proizvodnem postopku, in drugimi delavci ter uslužbenci podjetja. Neka oseba je lahko kandidat samo na eni listi, toda tisti volivec, ki ni vpisan v volilni imenik ali v seznam podjetja, ne more biti kandidiran za člana delavskega sveta. Za člane delavskega sveta ne morejo biti kandidati niti člani volilne komisije kakor ne direktor podjetja in drugi direktorji.

### Glasovanje

Glasovanje se opravi na voliščih z glasovnicami. Glasovnica obsega imena vseh kandidatov, ločeno po kandidatnih listah, in to po tistem vrstnem redu, v katerem so bile kandidatne liste predložene. Ne glasuje pa se za kandidatno listo, temveč za določeno število kandidatov, ki so vpisani kot kandidati na kandidatni listi. Volivci lahko glasuje za kandidate z raznih kandidatnih list, a ne samo za kandidate ene kandidatne liste, pri tem pa nimajo pra-

vice pripisovati na liste druga imena. Na glasovnici obkroži volivec imena tistih kandidatov, za katere želi glasovati, in to praviloma toliko, kolikor se voli članov delavskega sveta. Nato glasovnico zgrane in vrže v glasovalno skrinjico. Pri podjetjih, ki imajo obrate, delovišča in druge enote izven sedeža, na katerih zaradi majhnega števila osebja ni mogoče organizirati volišča, lahko glasujejo delavci in uslužbenci, ki so zaposleni v teh enotah, po pošti.

### Ugotavljanje volilnih rezultatov

Rezultat glasovanja ugotovi volilna komisija na podlagi podatkov volilnih odborov. Za izvoljene člane delavskega sveta se štejejo tisti kandidati, ki so dobili največ glasov, ne glede na to, na kateri listi so bili. Če sta dva ali več zadnjih kandidatov dobila enako število glasov, se šteje za izvoljenega kandidat s tiste kandidatne liste, s katere je bilo izvoljeno največ kandidatov.

Proti morebitnim volilnim nepravilnostim se lahko vložijo pritožbe na okrajno sodišče. To pritožbo lahko vložijo upravni organ občinskega ljudskega odbora, ki je pristojen za zadeve splošne uprave, javni tožilec, sindikalna organizacija kakor tudi vsak kandidat in predlagatelj kandidatne liste. Če ugotovi sodišče nepravilnosti, ki vplivajo na rezultat volitev, volitve razveljavi, delavski svet pa razpiše nove volitve, in to najdlje v petnajstih dneh od dneva, ko so bile prve volitve.

Delavski svet je mogoče izmenjati tudi pred potekom dobe, za katero je bil izvoljen. Mandat delavskega sveta traja leto dni. Volivci imajo pravico odpoklica, in to ne samo posameznega člana, temveč tudi delavskega sveta v celoti.

### Volitve delavskega sveta po volilnih enotah

V podjetjih, ki imajo v svoji sestavi eno ali več obratnih ali poslovnih enot, v katerih je zaposlenih več delavcev in uslužbencev, lahko delavski svet sklene, da volijo člane delavskega sveta po volilnih enotah. V tem primeru določi delavski svet: koliko volilnih enot bo formiranih v podjetju, katere obratne, poslovne in druge organizacijske enote bodo v sestavi vsake izmed volilnih enot in koliko članov delavskega sveta voli vsaka izmed teh volilnih enot. Kandidati za vsako volilno enoto se predlagajo posebej, prav tako pa se tudi rezultat glasovanja ugotovi ločeno za vsako volilno enoto.

V prihodnjih številkah našega lista bomo objavili, kako se izvolijo upravni odbori podjetij.

D. M.